

Boer zoekt toekomst!

De landbouw loopt tegen grenzen aan...

Nooit meer honger

De missie van de Nederlandse landbouw was sinds de tweede wereldoorlog: nooit meer honger.

De overheid zette in op schaalvergroting en op structuur- en cultuurmaatregelen om zo de landbouw doelmatiger en doeltreffender te maken.

Structuur: het dempen van sloten, het verlagen van grondwaterpeilen, het doorvoeren van ruilverkavelingen en waar nodig verbeteren van aan- en afvoerwegen, ...

Cultuur: verbetering van rassen, inzet van bestrijdingsmiddelen, meer en gerichtere bemesting, meer landbouwvoorlichting, ...

Het hele Nederlandse cultuurlandschap ging op de schop.

Met de bekwame inzet van de LH (en nu met de WUR nog steeds) werd het programma een enorm succes!

Welvaart en welzijn

Voor de boeren betekende dit in eerste instantie meer welvaart, maar die medaille had een keerzijde. De prijzen voor landbouwproducten daalden (binnen de EU) eerst door de overschotten en stegen vervolgens nauwelijks, omdat voor producten gegarandeerde afnameprijzen golden. Er was wel inflatie en dus werd het inkopen van machines, zaaizaad, pootgoed, e.d. duurder.

Wilde de boer het hoofd boven water houden, dan was hij gedwongen al dan niet mee te doen aan die ratrace: uitbreiden, emigreren, specialiseren of zijn bedrijf opgeven.

Dat had weer tot gevolg dat de grondprijzen stegen en daarmee werd het voor jonge boeren - zeker in kinderrijke gezinnen - moeilijk het bedrijf over te nemen.

Dood spoor

Schaalvergroting en eenzijdige cultures zijn tot op de dag van vandaag bij de intensieve landbouw aan de orde: megastallen, kippenfarms, intensief gebruik van antibiotica en gewasbestrijdingsmiddelen. Eenzijdige graslandcultures en maïsvelden, waardoor de biodiversiteit afneemt.... Het natte hart van Nederland verdroogt en het veen oxideert door verlaging van het grondwaterpeil. Daardoor daalt de bodem en moet het peil opnieuw worden verlaagd ...

Parallel hieraan is de bevolking in de EU gegroeid en het aantal bewoners per huis gedaald en de mobiliteit verveelvoudigd, waardoor het beschikbare landbouwareaal afneemt. Alles bij elkaar leidt dit tot steeds meer frictie.

'Nooit meer honger' betekent niet dat we in Nederland alle voedingsmiddelen zelf kunnen verbouwen. Of onze tarwe nu geschikt is als broodgraan is niet helder, maar vroeger werd het hoofdzakelijk als veevoer gebruikt.

Nederland is goed in veeteelt, varkenshouderij, pluimveeteelt en (glas)tuinbouw.

Deze sectoren zorgen op hun beurt weer voor overschotten. Daarnaast hebben ze een negatieve invloed op het milieu — mest- en fosfaatproblemen, vervuiling van het grondwater met nitraat en nitriet, ... — en het klimaat.

Nieuwe wegen

Ook bij boeren daagt het dat de sector op dood spoor zit, al ligt ontkenning op de loer.

De psychologie speelt ook een rol: boeren geeft een gevoel van vrijheid en koning op je eigen land te zijn, en dat telt nog steeds mee.

Het wordt tijd de landbouw te herstructureren en daar een positieve draai aan te geven!

De WUR 50 jaar terugkomdag van het jaar '68 wil aan die discussie een steentje bijdragen...

Vraagstellingen bij het thema

Welke factoren spelen een rol bij het in stand houden van de mallemolen?

Welke routes maken het mogelijk anders te gaan boeren en daar tegelijkertijd bestaansgrond aan te kunnen ontleen?

Voor hoeveel mensen willen we voedsel produceren, voor de EU of voor de hele wereld?

Of is verdere toename van het aantal mensen op zich een doodlopende weg?

Welke helpende hand kan de WUR bieden?